ՇՐՋԱՆ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 27

ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ՇԱԲԱԹ 13 ՄԱՅԻՍ 1844

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Այս օրագրութեան ով որ կը բաղձանի կրնայ ստորագրել . Զմիւռնիա Արարատեանց ընկերու- թեան Տպարանը ... մէկ տարւոյն գինը 125 ղուրուշ ... [illegible]

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զմիւռնիա 13 Մայիս :

Մագնեզիայի Շ. վերինս տեղող խելացին Լեւ ընկերութեամբ կերակի որ Պօղ զինական շոգենաւով Կոստանդնուպոլսէն գալով, հաւնելով որ շարունակեն իրենց ճանապարհորդութիւնը դէպ 'ի Սիկիլիա . քաղաքիս պատուիրներին յարգանացութիւնները սոփարեան հրապարակ արձակեցան, թէ անոնց գալուստը և թէ երթալը յարգելու համար :

— Քաղաքիս Սարդինիոյ հիւպատոս ... ասպետ երկու շարքի ասպետն մեկնեցաւ Պօղ զինական շոգենաւով դէպ 'ի Նէապոլ քանի մի ամիս այն տեղ մնալու համար . և իր քարտուղարը փոխանորդ կարգեց մինչեւ իր վերադառնալը :

Անցյալ տասնին փառնատար զինուորածի պատահեցաւ . քաղաքիս մեծ վէպեր խումբ միջն յարկէն 13—14 տարեկան յոյն տղամը վար ինկաւ, որ անգութ շարայ փուռապետներուն զինուորեան, անոնց փառութիւնը չի կրցացեր էր կայծակը պաշտպանելու . յառաջ մեռաւ որեցաւ, և խեղճն յունաց հիւանդանոցը տարին գործանելու . յուսալի է որ ապրի :

Երէկ Ենգլիոյ Աւետարան Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձին տօնախմբութիւնը քաղաքիս Ենգլիոյ հիւպատոսարանին մէջ ամերական յարգանօք կատարեցաւ . ցեղութեանց պատուոյն նաւերն ալ դրօշակներով զարդարուած՝ շնորհաւորեցին 21 անգամ թնդանօթ արձակելով :

Հազարապետ Միսուկեր և Կէօնոլի նաւապետը Ենգլիացւոց Պուխարա երթալով, երկու տարի չափ կայ որ կըսուի թէ այս երկու Ենգլիացիները Պուխարայի խանէն հրամանաւ մեռցուցեր են . թէ և հաստատութեան մէջ այս լուրը կը հաստատէին, բայց դարձ ամենայնիւ կասկածելութիւնը հաստատ լուր չէր առած : Այս բանն տուողելու համար Վ. Ոլֆ անուն վարդապետը դէպ 'ի այն կողմը ճանապարհորդութեան ելաւ, և Պեհէրան հասնելով անկից Արուսերը, փարդապետին մինչեւ 1844 յունվար 25 ին գրած իր ճանապարհորդութեան պատմութենէն կիմացուի թէ յունվար 23 ին Պեհէրան հասեր է Վ. Ոլֆ՝ և Պարսկաստանի Ենգլիոյ դեսպան Պ. Շէյլը հաստատեր է թէ Միսուկեր և Գօնօլին մեռցուցեր են, և այս տեղեկութիւնը այն տեղն Պուխարայի դեսպանն էր տուած : Վ. Ոլֆ պարսից Շահին ներկայանալու է, բայց յառաջ Պուխարայի դեսպանին անուշութեան երթալու է . եթէ Վ. Ոլֆ այսպէս կը շարունակէ, տարակուսելի է թէ ամենեւին մորթն ալ չի տեսնէր և Միսուկեր հազարապետ և Գօնօլի նաւապետը մեռցուցին, անոր համար հաստատ միտքս դրի Պուխարա երթալու . հիմայ բանակ պատրաստելու եմ և անկից Պուխարա և շրջակայ եղած անցքը, Երզրումայ ուրիշ գործոց պաշտօնատարներուն ալ հետաքրքրութիւն ընելու եմ :

Պարսից Շահը Պուխարայի խանին գրեց թէ Թաւրիզ ճանապարհով Միսուկեր հազարապետը և Գօնօլի նաւապետը յանձնէ . Շահը մեծամեծ տարի հազարապետ մը հրամայեց որ մինչեւ Պուխարայի սահմանը Վ. Ոլֆին ընկերութեամբ երթայ և գայ :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Մայիս 9 :

Օգնութիւնական զօրաց վերադարձը և պատերազմի Բարձր . խորհրդարանի մեծամ Լուսին փաշային, որ քանի մը ժամանակ է Բարձր . Դրան կողմանէ Սերպիա ղրկուեցաւ այս նահանգիս վիճակը խնամով քննելու . և պատասխանութեանց վրայ Հզօրիս ամփոփութիւնները առնելու համար, իւր ամենահարկաւոր պաշտօնը կատարելէն ետքը առնելու մէկին դարձաւ այս տեղ :

Այս յաջողակ զօրավարին՝ կատարելութեան տուած ծանօթութիւնն կիմացուի թէ պատուաւորութիւնք Սերպիայի մէջ չի յաւաքանալ և բնիկ հոգատարին Մեծափառ . Սուլթանին զօրքերը յաղթութեան վրայ են . կըսեն նաև թէ շատը Սերպիացի որ պատասխաններուն կողմէն էին, իրենց բնաւոր ճանապարհին փախչողը խնամով մեծերնին թողուցին և կայսերական զօրքերուն կողմը անցան, ուրիշը ալ ձեռք երկիրներն ալ իրենց ընկերներուն հետեւելու են . Դարձեալ կառավարութեան Սերպիայի զօրքերը շարունակով, պատասխաններուն փառահաւթիւնը կը նուաղի . ասոր համար մեծ յոյս կայ թէ քիչ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Խաւարային մեծամեծութիւն

Շարունակութիւն և վերջ

Ամեն մարդ՝ նշանը ըրածն ետքը, պատերազմի սկսելուն կըսպասէր . զինուորները տրտում լռութեան մէջ ձգուած սպասէին կրակներին . փորրիկ ձայն մ' ալ չէր լսուէր . նաև ասպարէզի ձայն անգամ չկայր . Հին վայրկեան անցաւ . ետքը տասն և քըսան ալ, և ծննդաբուխները պատերազմի նշանը չի տուեցին : Այս տեղն կէս ժամին կը մնանար, թէ առեն յանկարծ տարձանակի ձայնը լսուեցաւ . թեպէտ զինուորները այս ձայնին շատոնց պատրաստուած էին, և անհամբերութեամբ կըսպասէին, բայց դարձ ամենայնիւ տարձանակին ձայնը առնելուն պէս, զինակը իրենց հանդիպածի պէս տարսափի մէջ ձգեցին . թնդիւնէն քիչ մը ետքը երկրորդ թաղեր կը լսուէր ամենակին յառաջին վրայ . ետքը երկրորդ տարձանակը պայթեցաւ . Այս ձայնէն ետքը ասանիները երկայնեն խաւար գաղէտի շատակումը կը լսուէր . կը կարծուէր թէ երկու մարտիկները մէկզմէկու հանդիպած էին, և իրարու անցած կը պատերազմէին . յանկարծ՝ սաստիկ շարժում մը լսուեցաւ . և ետքը յուսալիքը տրտմ :

— Այս կատարեցաւ մեզի զինուորներէն մէկը . գրաւ կը դնեմ բաց բոլոր ընկերներուն խմելիքը հատուցանելու պայմանաւ, թէ պատերազմը կատարեցաւ :

— Ընդունեցի պատասխանեց մէկ ուրիշը . . . ծարաւս ալ պղրացած է :

— Ուրիշը կըսէր թէ քառասուն ոխաւ գինին ձեռքս կը փոխարինեմ, եթէ հաղարապետը յաղթեց և մեզմէ իր թշնամին . . . Ամենքն ալ դէմ դնելիքները երկարատև էր մանգը :

Երբորդ անգամ թնդիւնն եղաւ, և հասարակաց մասնաւորը ընդմիջեց : Զաւակները նորէն իրարու կը բաղխէին . նորէն կը լսուէր թէ մենամարտիկները մէկզմէկ կը մէկնին կը սեղմէին, և կրնգդիմանային . վերջապէս չորրորդ անգամ տարձանակին արձակուեցաւ, և նոյն ժամին ատուրներուն շատաճիճը քիչցաւ . և երկաթներուն ձայնը կամաց կամաց լռեց . ետքը յանկարծ մէկը ընկաւ ծանրութեամբ տախտակին վրայ . և մէկ երկու բաղէն ետքը մէկայն ալ ընկաւ :

Մէկ քանին վազելով սկսեցին, որ անմիջապէս զուռը բանան . բայց այս առաջարկութեան դէմ կեցան բազմութեան մեծ մասը . այն պատճառաւ, որ եթէ պատերազմի գիռ. չէ ըրած, կարելի է յղանեն երեւնալով՝ պատերազմողաց մէկուն անիրաւ օգնու մ' ըլլայ : Պատերազմին միջնորդները՝ որոշեցին որ կէս ժամ սպասեն . և այս կէս ժամուն մէջ, ականջներնին դրան կացցնելով կը նստէին որ վերջին կենաց նուաղ ձայնը առնեն . և ամենեւին չնչաւութեան ձայնը անգամ չէր լսուէր :

Կէս ժամը լմնալուն բացին դուռը բազմութեան առջև . և ամենքին նոյն ակնածող տեսարանին անձնակը դիմեցին . և տեսան՝ որ ալ կողմի որմին մօտ անձե բանտը գետինը տարածուած էր . առաջին անգամին, արիւնաշաղախ ծոցովը կռան կարծեցին . որոնք խաւար վրայ ինկած երկու հակառակորդներու բազմավէր մարմինները էին :

Մնաեցան զանոնք վերցնելու . զինուորներուն մէջ յոգնութեան ձայնը կը լսուէր, թէ առեն խոսքան՝ թէ հաղարապետը ապրի է : Անոնք որ կը ճանաչէին զանի, ամենի կը բաղխանալին, մանաւանդ մէջեխնելուն՝ որ ճարտարապետի կենդանին բոլորովին մեռած է : Երկու մարմինները ալ իրարու վերաւորեալ այնքան հարուածեալ էին՝ որ անկարելի էր տանել անոնց վէրքերուն գոլորը վերցնել : Դեռեւ անին յանկարծ երջանկութեան ձայնը հանեց, թէ առեն տեսան՝ որ իր յաղթող ընկերը չունէր կասնէր . տանդուղէն վար իջեցուցին տղամանը, և դարաքուցին գեղեր սախին տեսը . և ուրիշ շուիցին անոր քանդե-

առուր մէջ այս խռովութիւնները դադրելու են ։

Լեմին փաշային մայրաքաղաքս դառնալուն համար գործակալները Բարձր. Դրան խորհուրդ մը բրին ։

— Բարձրապատիւ Սինգլինսքուրկ Շ վերինի մեծ դուքսը և Լ եր իշխանը Պրուսիոյն դարձան, և ամսոյս 3 ին Մեծափառ Ինքնակալը 'ի պատիւ վերոյիշեալ իշխանաւորներուն Պէյլերպէյիի Կայսերական պալատը մեծ ճաշ մը բրաւ ։ Հիւր մեծ տէրութեանց դեսպանները իրենց առաջին թարգմաններով և իշխանաւորներուն հետեւորդներէն գլխաւորները և Տէրութեան գործակալները և գլխաւոր պաշտօնատարները ներկայ էին այս շքեղ խնջոյքին ։ Մեծ դուքսը Մեծափառ Ինքնակալին կենացը գինի խմելով, մեծ փոխարքայն ալ պատասխանից Մեծ դուքսին և բոլոր դաշնակից թագաւորներուն կենաց համար ։ Խնջոյքին կատարուելէն ետև Մեծափառ Ինքնակալը սրահը մտնելով իշխանաւորներուն և դեսպաններուն մտերմութեամբ շատ մտերմական խօսքեր ըրաւ ։ Անգղիոյ դեսպան Վսեմափայլ Սթրէթ Փօրթ Ռէտնիկը բոլոր հանդիսականներուն կողմանէ պատասխանեց Նորին Մեծափառութեան ։

Ամսոյս 3 ին Գոտթական շոգենաւով մեկնեցան մեծ դուքսը և Լ եր իշխանը Սեւկիւթա երթալու համար ։

— Մեծ ազգապետ Բարձրապատիւ Ռէշիտ փաշայն ամսոյս 4 ին Օսմանեան Իզէտիէ անուն շոգենաւով Թօփխանէէն մեկնեցաւ Վսեմափայլ Մէհհէմմէտ Ալի փաշային ընկերութեամբ Սարմարայի ծովէն, Դարդանեան կիրճէն, Միջերկրէն, Օվկիանոսէն և Դեկնոսէն դալով հասան այս տեղ, որոնք Մեծափառ Արքային այցելութեան միայն ունեցած քաղաքներուն հարկաւոր պատրաստութիւնները բրին, Նորին Մեծափառութիւնը ընդունելու համար ։ Կըսեն թէ Մեծափառ Արքայը այս շաբաթ ճանապարհ ելլելու է ։

— Մեծ Նաւապետին հրամանատարութեամբ Օսմանեան նաւատորմիղին մէկ մասը տե- յստակ ճանապարհ ելլելու է, և կը կարծուի թէ առաջին Ինքնակալին երթալու քաղաքները երթալու է ։

— Նոյեմ ամսոյս 30 ին մեծ փոխարքայն և Բարձր. Դրան կողմանէ կայսերական ատեանին երկրորդ թարգման Լեմին էֆէնտին և ուրիշ Մ'ալ. Րիֆաթ փաշային կողմանէ գայրէյ դեսպան պարոն որ պաշտօնէ կը քաշուի նոր ընտրուած դեսպան անուանիլը շնորհաւորելու ։

— Քանի մը ժամանակ է 'ի վեր Սարտինիոյ տէրութեան և Թունէզին (Թունուս) պէյին մէջ եղած վէճը բարեկարգութեամբ կատարեցաւ. այս խնդիրը թէպէտ բաւական ժամանակ է կը խօսուէր, բայց այս անգամ Բարձր. Դրան զրկած գործակալ Լեմին Ճէմալ էֆէնտին գալով, լմնցին հաշտութեամբ ։

Այս գործը երջանկաբար կատարուելուն համար Սարտինիոյ դեսպանը Մեծ փոխարքային և օտարաց գործոց պաշտօնատարին շնորհակալութիւն գնաց, որոնց հետ և երկար ժամանակ խօսեցաւ ։

— Էթիոպ Բոթմէր անուն Բուսիոյ պատերազմական շոգենաւը Օտեսայէն հասաւ այս տեղ Բուսիոյ աւետարան հիւպատոսարանին վերակացու Ռիզանի ազգերը, որ վերոյիշեալ քաղաքը դրկուած էր Բուսիոյ դեսպանատան կարասիները գնալ առնելու, նոյն շոգենաւով կարասեաց մէկ մասը եկան և Թիւրքիոյ մնացեալները ամառուան մէջ գալու են ։

Կառավարութեան Աէլանիկի հանապարհով երեկուան առած Աղկանկոյի լուրերը կըսեն կը հաստատեն թէ այս խռովայոյզ նահանգին մէջ մտերմութիւնը տիրելու է ։ Ամսոյս ամսոյս 3 ին ապստամբներէն 5,000 ի չափ Իւանիոյի մօտ Քարալանի բռնած տեղը հալածուած ըլլալով, Օսմանեան զօրքերուն հրամանատարը հրաման ըրաւ որ իրեն հնազանդին, անոնք ալ չընդունելուն, հրամանատարը անոնց վրայ քալեց և բոլորովին ցրուեց 250 — 300 հոգիի չափ մեռցնելէն ետքը ։

Նոյն օրը Աղկանոցին ուրիշ գունդ մ'ալ Քոմանոյի կողմը, Օսմանեան բանակին դէմ' գնալով յաղթուեցան ։

Կայսերական զօրքերը ասոնց ընդդիմութեան Քոմանովայի բերդին տիրեցին ։

Օսմանեան Կառավարութիւնը հիմայ Աղկանիոյ գործքէն 'ի զատ, ուրիշ քաղաքականութեան վրայ չի զբաղիր ։

— Բարձր. Դուռը գլխաւորապէս հիմայ Մեծափառ Ինքնակալին ճանապարհորդութեան պատրաստութեանց վրայ զբաղած է, որ շաբաթ մը ետքը ըլլալու է կըսեն. դեռ չի գիտցուիր միշտ ուր երթալը, բայց կը կարծուի թէ Իզմիր, Պրուսա, Դարդանեան կիրճին կղզեացան բերդերը և Միտիլին երթալու է, և չի կարծուիր թէ Բէրոս և Օձիւնին ալ երթայ ինչպէս որ յառաջ բաւեցաւ. թէ և այս բանին համար դեռ հաստատ չի որոշուեցաւ ։ Մեծ շատ զօրաբանակներ, պատերազմական Բարձր. խորհրդարանին անդամներէն, և բազմաթիւ հրամանատարներ Մեծափառ Ինքնակալին հետ ճանապարհորդելու են ։

Մեծափառ Կայսրը Լուտէրի ճէպնի շոգենաւը մտնալու է, որուն մէջն ալ մեծ Նաւակապետին խմակը շատ գեղեցիկ զարդարուած է ։

— Երեք հինգ մեծ տէրութեանց դեսպանները Աւստրիոյ դեսպանին պալատը խորհուրդ ըրին, որ ժողովքը որ կէսօրէն մինչև իրիկուան ուեց, կըսեն թէ Աւստրիոյ համար էր ։

Երէկ Պ. տը Պուրգընէյ Գաղղիոյ դեսպան Պէյլէրպէյիի Կայսերական պալատը գնաց շոգենաւով մը Մեծափառ Արքային ներկայացաւ, իր կըսուէին լիակատար դեսպան անուանելուն նամակները տալով ։ Մեծափառ Արքայն ալ իր բնական մտերմութեամբ ընդունեց զանի ։

Վիեննա նախկին կուսակալին Հիւսէյին փաշան որ Բարձր. Դրան կողմանէ կանչուեցաւ, երէկ հասաւ մայրաքաղաքս ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԹՂԹԱԿԻՑ

27 ապրիլ

Մեր շրջակայ տեղուանք և Նիւյորքին կողմերը խաղաղութիւնը նորէն վրդովմանց փոխուեցաւ, շատ պարագայից մարդկանց այս տեղ ըլլալուն համար Զերրանի, Ֆիլիպէի կողմերը և զանազան միջնաբեր

րը որ բացաւ աչքերը և 'վերջապէս Թիֆլիզին եկաւ ։ Ինծի արտասովորաբար կրկնութեամբ լուանալէն ետքը ծանրութեամբ փաթթուեցին, և պանդոկի մօտ եղած միրաբուժին տունը տարին ։

Մեննոյին տեսիլը անհնար է նկարագրել ։ Խղճահարութեան իրիկուան տարագիրը բաւական երջանիկ էր իւր վէրքերէն ազատուելով, մէկ ամիսէն ետքը ոտքի ելաւ, և միայն Աստուած գիտէ, որ նայն երկիրը որչափ շնորհակալութեան մասոյց մարդկայութեան ազատութեան համար ։ Ախտամարտութեան Բինչպէս ըլլայ՝ որ բժիշկը ինձ պատմեց, միայն ճանապարհները ասոնք են ։

Ինչ ատեն որ Եւնէէն պուռը ծածկուեցաւ (կըսէր) խորին մթութեան մէջ մնացինք, ամեն վայրկեան կերևար թէ արիւնը ցամքուելու եմ ։ Պատերազմի ակնէէն երեք վայրկեանի չափ առաջ միշտ թշնամիէս հեռանալ կը ջանայի, և անորմէ գաղտուկ դատին վրնանալով կեցեցայ, և բոլորովին անշարժ այնպէս կեցայ, որ թշնամիս շարժիլը թերեւս խմանայի և ատրճանակը ուղղելու տեղը գիտնայի, մահուան յաւիտենից կը տիրէր ներսը և դուրսը ։ Զգուշութեան անգամ արգիլեցի, և այսպէս որ կարողութիւն ունէի յուշիկ կը քալէի, մինչև անգամ' ես իմ քայլիս ձայնը չէի իմանար ։ Նորա մնալու գրան մօտ մօ- տեցայ ։ կամ' դաշունիս այն կողմը զինեց, և կամ բաղդը այնպէս շարժել տուաւ՝ որ գէպ ինծի կը մօտենար ։ ականջս հաստատելով իմացայ որ շատ մօտ էր, և անոր շնչառութեան ձայնը կըլսէի ։ ։ ։ ։ Մինչ սաստիկ զգուշութեամբ և մտադրութեամբ քայլս ձայնը մեղմելով, սենեակին միւս կողմը անցայ ։ ։ ։ և այսպէս առաջին կէս ժամին մեծ մասը անցուցի, քանիմը անգամ աշխատելով անկից փախչելու, և երբեմն ալ անոր մերձենալու ։ կը յուսայի, չեմ գիտեր ինչու, թէ մտմտալով կրնամ յաղթանակ դրութիւնը գտնալ՝ անոր վրայ յարձակելու ։ Այնպէս միտքս դրի որ սենեկին երկայնութեան միւս ծայրը երթամ և սպասեմ թշնամիս անշարժ, յոյսով որ ձայնէս առնելով ինձ մերձենայ և ուր ըլլալը իմանայ ։ Այս ձևը շատ խոհական երևցաւ և յոյս ունէի թէ անոր կատաղութիւնը և անհամբերութիւնը, կորսնցնելու է անոր խոհեմութիւնը ։ բայց այնպէս չեղաւ ։ ամենէն շարժմունքը չէր լսուէր ։ մա կը շարժուածքը զուցէ լսուէր քան թէ մերը ։ ։ ։ բոլորովին մեկուսին կորսուեցայ ։ Զեմ գիտեր կամ խաւարին խորաւեցայ և կամ ինձ կըլսէր թէքերկու աջը կը փայլէին իմ զինուցս բարենայ աջքի պէս ։ նոյն ժամայն պարպեցի ատրճանակս և անոր վրայ վիրեցի ։ ատրճանակին արձակման լսուէն' անոյ թշնամիս որ մին զինուցը 'ի գուշա նստած ։ անշուշտ ան ալ իր տեսաւ ։ փոսն զի ատրճանակին մէկը պարպեց իմ վրաս՝ այն ալ իմ վրաս յարձակելով ։ չգիտաւ զիս՝ տակը՝ բայց ականջիս քովէն անցաւ ։ գրեթէ մէկի կու դարձրու չափ մօտեցեր էինք, պարպած ատրճանակները մէկդի ձգելով, դաշոյնները առինք ձեռքերնիս ։ կատաղութեամբ վրաս յարձակեցաւ ։ բայց չի հանդիպեցաւ ինծի ։ և իւր կատաղութիւնէն մղուելով՝ նորէն խաւարին մէջ կորսւ ։ այսպէս զատուած քանիմը վայրկեան իրարու ականջ, կը դիէինք ըլլայիմս իմանալու համար ։ Կարծեմ թէ իմ շունչս լսեց ։ վասն զի երկրորդ զինուոր արձակելով ուղիղ դիպեցաւ ինձ ինչպէս որ կըսեմ ։ միտսը մնաց անոր քով ։ բայց ես ուժգին կսմեց ատրճանակին ունէի ։ Հատ մօտ էինք մեկզմեկու, վասն զի հագիւ թէ զինուորը զիշրը ինձ ինծի վրաս յարձակեցաւ ։ Անէպէս զինուոր իւ ալ ... յաջող խրդովն նիզակիս զալով, պատրաստեցայ ու սերտիս զինքնեիս պաշտպանել ։ և անկէ ետքը ան նինքը իրարմէ չի զատուեցանք ։ յուէս կը քանդէր իրիկնել զանի՝ մինչ որ ձեռքն անցնիմ, միւս ձեռքը դանակի իմ վերջին ատրճանակս ալ բաց կարելույն ուղղութեամբ վրան արձակելու ։ ուստի յետ քաշուէի և անդադար կռուսատէի անոր հեռանալու ։ բայց իմ ուզած զէնքս մէջ չի մնաւ երբէք այսպէս կը դառնայինք սենեակին մէջ, անդադար պատերազմելով և իրար զարնելով ։ և չէինք գի

րանն մէջ շատ մարդասպանութիւններ եղան · բայց այս չարագործութեանց մէջ ամենեւին քաղաքականութեան վերաբերեալ բան չկայ · միայն քանի մը չարագործ մարդիկ՝ նահանգին խռովութիւններէն օգուտ քաղելով, իրենց անիրաւութիւնները գործքի կը դնեն ։

Նոյն համար Վ. սեմանակը Բէչիր փաշային քանի մը օր կայ որ բանակներ զրկով դէպ 'ի Փիլիպէ գնաց · այս զօրաբանակին յաջողակութեամբ և փութով անշուշտ այն չարագործները պատժուելու են · և հանդարտութիւնը վերստին բարգաւաճելու է այն տեղերը ։

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

Սելանիկ ապրիլ 29 · Քանի մը օրէ հետէ այս տեղ զօրաց շարժողութիւնը կայ ։ Ամսոյս 25ին 2,000 զինուոր Լանտոսս մեկնեցան · Հետեւեալ օրը 850 ալ Միսոոթի, և 27ին մէկ գունդ զօրք Լարիսա գնացին · Նոյն Մեթէրիկի անուն շոգենաւը գալով 780 կանոնաւոր զօրք բերաւ Կոստանդնուպոլսէն Ալբանիայի համար ։

Այս օրերս Ալբանիայի 'նայքին կողմերէն ամենեւին լուր չունինք · ասկից կերեւայ թէ ապստամբութիւնը չէ յառաջանար ։

Սելանիկէն չորս ժամ հեռի Վարդար գետին շրջակայ գիւղերն մէջ, Ալբանիացի հովիւները գիշերով մարդիկ և անոր կինը և երկու զաւակը մեռցուցեր են ։

Քասանտրայէն եկող մէկ յոյն ռոյիզեին ընկերութեամբ Սեռէզի մօտ 'ի Ճանապարհին հանդիպեր են, ամենին պարունակը, չին և 150 դահեկանի չափ ստակն ալ յափշտակեր են ։

Այն ինչ այս անիրաւութիւնները քաղաքիս կուսակալին Վ. սեմանակը Աստի փաշայի ականջին հասաւ, առանց ժամանակ անցընելու ազդու միջոցներ գործքի դրաւ · անոր համար կը յուսացուի թէ այս ճամբորդ շուտ ձերբակալուին այս եղեռնագործները ։

ՍՈՒՐԻՍՏԱՆ

Պերութ 1 մայիս · Մարոնիներուն Տիւրզիներէն կրած վնասուց փոխարէն պահանջմանը համար, ընդհանուր Կառավարիչը խորհուրդ մ՛ բրաւ · ուր ներկայ էին մէկալ Կառավարիչին և Մարոնիներուն Պատրիարքին փոխանորդները՝ և Լեվիր Հայտարն · որպէս զի Բօսքէ · Պէրան Մարոնիներուն տուած որոշ կարգադրութեան համեմատ գործքի դրուի ։ Այս առնանիս մէջ վճռեցաւ, որ Տիւրզիները տարէն մէկ հազար քսակի դումար հատուցանեն Մարոնիներուն · հինգ հազար կանխիկ, և մնացածը վեց տարին, իւրաքանչիւր տարի հազարական քսակ հատուցանելով ։

Մարոնեայ զանազան վիճակներու փոխանորդները այս հասարակ կատարումը ընդունելով, հետեւեալ օրը մէկ անգ ժողովեցան, իրենց տալու պատասխանը որոշելու · բայց դեռ չի գիտցուիր պատասխանին վախճանը ։ Այս խառնակութեան գործողութեան վախճանը առնելու համար, կերեւայ թէ Մարոնիները բոլորովին իրենց համաձայնութիւնը յայտնելով, հատուցման եղանակը ընդունելու չեն, Բօսքէ · Պէրան դետուրութեանց համեմատ չըլլալը՝ պատճառելով ։

Ինչ և իցէ, այս վէճը որ շատ դժուարութիւններով չփոխած բանմըն էր, լմնալու վրայ է, շնորհօք՝ մանաւանդ և խոհեմութեամբ արժանաւոր Կառավարչին ։

ԵԳԻՊՏՈՍ

Աղեքսանդրիա 24 ապրիլ ։ Այսօր կէս օրէն մէկ ժամ յառաջ քաղաքիս նաւահանգիստ և բերդերուն թնդանօթները, թագաժառանգ Մէհմէթ Բաշայի Սէֆերկէօ Եալի փաշային գալուստը աւետեցին, որ ամբողջականութեան շատ աւելի հանգիստ եղաւ ։ Փոխարքային կարգին ետևէն 20 հատ կառք կերթային քաղաքական և զինուորական պաշտօնատարներով լեցուն ։ Պալատը հասնելուն նոյն ժամուն շատ պաշտօնատարներ և Եւրոպացիներ գնացին անոր գալուստը շնորհաւորելու ։ Փոխարքային առողջութիւնը շատ աղէկ կերեւար և իր հիւրերը մարդասիրութեամբ ընդունելով շատ անգամ կրկնեց Մսըրին Եգիպտոսին (ուսկից որ կուգար) հունձերու երկրին աղէկ ըլլալուն խաղաղ ըլլալը ։

Խաղաղութիւնը երկրիս ամեն վիճակին մէջ կը տիրէ · ժանտախտի գիպուածներ Աղեքսանդրիայի մէջ պակաս չեն ։ Առեւտուրն ալ թուլութեան մէջ է ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՂՂԻԱ

Փարիզ 19 ապրիլ ։ Գաղղիացւոց Կայսրուհին փոքր տղայն Մոնթրանոյի դուքսը որ բաւական ժամանակէ հիւանդ էր գնացեր Մարսիլիային անցնելով, ամսոյս 13ին հասաւ այս տեղ · շատ գովութեամբ կը խօսին Գաղղիոյ օրագիրները այս հրաշկիհաստակ դուքսին Եգիպտոսին դէմ ցոյց տուած քաջասրտութեան վրայ ։

Մեծափառ Անգղիոյ Թագուհւոյն մայր՝ Քէնթի դքսուհին, Ֆրօկմօրի պալատը հասաւ այսօր · ուր կարգէն իջնալուն, արքայական ընտանիքը և Անգղիոյ գլխաւորը յարգանք ընդունեցին զանի ։

Ամսոյս 13ին Բօսքէ · Պէրան դեսպան Վ. սեմանակը Բէչիր փաշայն Մեծափառ Օրնորդին ներկայացաւ ։

Մոսկովի կառավարիչ Կալիֆոնին իշխանը, որ Բուսիոյ Կայսրութեան երկրի և հարկաւոր մարդերէն մէկն էր, մեռաւ այս տեղ, ուր Մեծափառ Նիկողայոս Կայսր հրաժարման առողջութեանը համար առժամանակ չափ կայ որ կը բնակէր ։

ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոն 26 ապրիլ · Հասարակաց խորհրդարանին մէջ Սըր Ռոպէրթ Պիլը հրապարակաւ ծանոյց Հնդկաստանի ընդհանուր Կառավարիչ Լորտ Էլլենպօրուխին պաշտօնէն յետ կանչուիլը · այս բանիս համար դեռ վճռականութիւն չի ծագեցաւ · կարելի է որ անոր վերադառնալուն կըսպասեն · ինչպէս և ըլլայ յայտնի է թէ Անգղիոյ կառավարութիւնը և Արեւելեան Հնդկաստանի ընկերութեան վերակացուները այս Լորտին կառավարչին քաղաքականութենէն գոհ չեն, և անոր մեծնալուն դրութեան չափը գիտել հարկաւորելը վճռական համար է կըսեն ։

Լորտ Էլլենպօրուխին պաշտօնէն յետ կանչուիլը օրագիրներուն սաստիկ վիճաբանութեան նիւթմը եղաւ · անոնք այս ընդհանուր կառավարչին կողմ խօսելով և Սըր Ճէմս Կրահամին ալ դէմ կը խօսին, կարծելով թէ անոր յաջորդը ըլլալու է ։

— Անցեալ հինգշաբթի Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձին համար Ս. Ճէմս պալատը մեծ հիւրընկալութիւն կար ։ Պելճիքայի Թագաւորը և Թագուհին, Քամպրիճի դուքսը և Դքսուհին՝ և Լեգու-

---

ակր զարկած տեղերնիս · երբեմն աղաս կը քալէինք անտառին մէջ, երբեմն ալ ճիւղերնիս որմին կը զարնէինք · Վերջապէս տեսայ որ երթալով կը տկարանամ վերջերէս, միայն զրի տարաձանակը արձակել · որուն լսելէն տեսայ որ հնդիկի պէս կարմրացած էր արիւնէն · և տեսայ որ կը դողդողար · բոլոր զօրութեամբս յարձակեցայ վրան · զեն փայլեցանքին չափ դէմ դրաւ · բայց զանիտանքը շատ տկար էր · և յանկարծակի ընկաւ ծանրացէս ։ Անկէ ետքը ամենեւին միտս չէ ։

Պոն Կոմէր

Թարգմանեաց Ղ. Գալուչեանէ ։

Պ. Պ.

Ընդվայր տեսիլքներ գիշերանոցաց

Այր և կին փայտահատ, ինչ առեն իրենց վիճակներ պայմանը կը բանէին փայտ կտրելով անտառին մէջ, և մէջերնին ալ վիճարանութիւնը ծագեր էր, յանկարծ ուրիշ մարդիկ կուգայ քովերնին՝ որ երկրին թագաւորն էր ծպտեալ · այս թագաւորն՝ որոն կյան ըլլալով · ծածկուն կը կարծեցինէ անտառին մէջ, և այս խօսակցութեան ձայնը հեռուանց առնելով, կուգայ իր ընթացքը դէպ 'ի այն ձայնը · և կը տեսնէ որ փայտահատին կինը այսպէս կըսէր · իրաւունք է հաստատել՝ թէ մեր նախամայրը սրկրամոլմըն էր, խնձորը ուտելուն համար · եթէ Աստուծոյ պատուիրանքին հնազանդութիւն ունենար, մեզ հիմայ այսպէս տառապանք չէինք կրեր անդադար աշխատելով ։ Մարդն ալ այսպէս կը պատասխանէր · թերեւս Եւայ յիմարմըն էր, բայց Ադամն ալ խենթ էր, որ իր կնոջը հրապուրանաց հետեւեցաւ՝ և անոր մեղսակից եղաւ · եթէ ես ըլլայի Ադամին տեղը, և դուն ինծի ալ կերցնել ուզէիր այն վնասակար պտուղըն, փոխանակ քու խօսքերուդ մտիկ ընելու, պատուական ապտակմը կը հանէի երեսիդ ։ Այս խօսքերուս վրայ մօտեցաւ թագաւորը, և բսաց անոնց · արեմն շատ է միշտերնիդ խնդիր մարդիկ ։ Այս պատուի պատասխանեցին (առանց ճանչնալու թէ թագաւորն էր) յառաջ ուտէ մինչև իրիկուն անտառը պէս կաշխատինք, և երբեք հանգիստ կեանք ալ չունինք ։ Իմ հետըս եկէք բսաց թագաւորը · ես ձեզի առանց աշխատանաց հանգիստ կեանքմը վայելել տամ · այս կենաց ալ արտաքին պաշտօնեաները որոնք թագաւորը կը փնտռէին հասան · խեղճերն ալ հասկնալով, և շատ զարմանալով, վերադարձան ուրախութեամբ ։

Ինչ առեն մտան պալատը, գեղեցիկ զգեստներ հագցուց անոնց · կառքեր և կառավարներ որոշեց · և ամեն օր ալ 18 աման կերակուր տալ հրաման բրաւ Ճաշու առեն · ամսական եօթը, 24 աման կերակուր մատակարարելու · բայց սեղաննոյն մէջ տեղը ալ գոց ամանմը դրին ։ Խոր հետաքրքրութիւնը ստիպեց վերցնել նախ Նոյն ծածկած ամանին խուփը, բայց առանց պաշտօնէին կարգիալ պաշտօնեաներէն մէկը, իմացուց որ չըլլայ թէ բանան Նոյն ծածկած ամանը և մէջի եղածը գիտնան · վասն զի արգելուած է թագաւորէն ։

Ինչ առեն դուրս ելան ծառաները, ատոր մարդը՝ որ կինը տեսաւ և բան չէր ուտեր՝ հարցուց թէ ինչ է տրտմութեան պատճառը · կինը պատասխանեց՝ թէ սեղանի վրայի պատուական կերակուրները ուտելու ամենևին հոգ չունի, միայն կը բաղձար գիտնալու թէ ինչ արգելք կայ այն գոց ամանին մէջ · Խնդրեմ ես բսաց այրը · չըլլի՞ քիչ թէ թագաւորը արգելած է զանի բանալը ։ Թագաւորը մեզ անիրաւունք կըրեւայ բսաց կինը · եթէ չէր ուզեր որ գիտնանք այս ամանին մէջի եղածը, ինչ պէտք էր սեղաննոյն վրայ դնել, տար · և սկսաւ լալ · և կըսպնդէր թէ ինքնինքը սպաննելու է, եթէ այրը չի բանայ այն գոց ամանը, Ինչ առեն տեսաւ մարդը՝ որ իր կինը տրտում կուլայ · թէպէտ բարկացաւ ինքզինքին վրայ · բայց որովհետև շատ կը սիրէր զանի, բսաց որ ինչպէս ուզէ սիրտ ընէ, միայն թէ չի փտնայ · և բացաւ ամանը · և ահա մէկ պզտիկ մուկմը որ ամանին մէջն էր ազատութիւն գտաւ և

արդ Սարս Մ Է̈յմօրի իշխանը ներկայ էին այս հիւրընկալութեան ։ Տէրութեան մեծ պաշտօնատարները նոյնպէս և զանազան կարգի ատեանները իրենց պաշտօնոյ զգեստով էին ։ Հասարակաց շէնքերը , ժողովարանները և թագաւորական պաշտօնակալներուն տուները նոյն գիշերը պայծառապէս լուսաւորուած էին ։

Չէ ամենեւին կասկած չի մնաց մասնաւ Լուի Ֆիլիպ Փռանկացւոց Թագաւորին Անգղիա ընելու ճանապարհորդութեան վրայ , կը կարծեն թէ Փորթսմութ ելլալու է , և անկից Ուինտզօր կ'երթայ ։

Լուի Ֆիլիպ Թագաւորը Ուստամպէնէն անկէ ընտրեց Փորթսմութ ելլալ , վասն զի այս փոխնորդ ծովուն մաքրկեցութեանը մեջը մտնելով կըլլայ եղեր , քանի մը ծովային պաշտօնատարներուն առատ ծանօթութեանց հայելով ։

Սքօթ կղզին Հարաւային Անգղեյ հողմին մօտ է և շատ գեղեցկալի տեղմըն է և 30,000 ի չափ բնակիչ ունի ։

ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ 12 ապրիլ ․ Երկիրս որ քաղաքան ժամանակ է խռովութեանց և անհնազանդութեան ատարանմը եղած էր առ պյժմ խաղաղութեան մէջ է ։ Ամենն մարդ կը պատրաստին այս ամսոյս մէջ Սեծափառ Իզապէլ Թագուհւոյն և անոր մօրը ընելու ճանապարհորդութեանց ,

Մարդի Սուլթանը իր պաշտօնատար Սոհամմէտ Պէնտէօքի ձեռամբ պատասխանեց իրեն ղրկուած արքունի ծանօթութեան ։ Այս պատասխանին խաղաղականութիւնը իր երկրին դէմ ըլլալու արշաւանքը չի արգիլեր ։ Նոր խօսքին եղանակը Սպանիացւոց համար նոր անարգանքմըն է ։

Բարսելոնայ օրագիրը քիտագով լուրը կը ծանուցանէ ։

Դեկտեմբերին ամսոյս 5 ին գրուած արժանահաւատ նամակներուն նեղէ հաստողլ ըլլանք , պատերազմ կարգի ձիգն և շատ զգուշութիւն կըլլայ Մարոքի մէջ ։ Նաւապետի անկախութեան կէ պահապան և Մարոքի ամբողջութեանը ։ Ֆէսի կառավարիչը որ այս Թագաւորութեան մէկ մեծ փնձակէն է , այս օրինակին հետևեցաւ որ կը կարծեն թէ Փռանկքան սնձելու և սուր պարզաբանելի Թեքամեծն պատրաստելու համար ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք 28 ապրիլ ։ Այս տասնեկիս մէջ նշանաւոր թեան երևելի բանմը չկայ այս երկրիս վրայօք ․ մինայն գործաւոր պաշտօնատարները դէպ 'ի կուսակալութեան ճանապարհը շարունակ յառաջ կերթան ։ Փախստեան միաբանութիւնը հաստատելու , որուն ամէն մարդ կը ցանկայ ․ և առանց անոր Սահմանադրական միձակը աւելի չի գտնուիր է և համարաստութիւնը չի վայելելու է ․ Հիմակուան խորհրդարանը ընդ հակառակն միաբանութիւնը բաժնելու և դրգռելու ելած է ․ բայց սակայն ամէն կողմէն և մանաւանդ օրագիրները ասանց դէմ սաստկութեամբ կը խօսին և խորհրդարանին մէջ օրէ օր գործաւոր պաշտօնատարներուն դէմ գնացքները կը շատնան ։

Սահմանադրական և ազատական կառավարութեան մը համար՝ ինչպէս որ յայտնի է Տէրութեան ամենէն նախնիները պէտք է որ մէկ մէկ փոխանորդ ըլլան , ասոր համար ներքին գործոց պաշտօնատարը հրաման բրաւ նահանգաց կառավարիչներուն՝ որ անաչառութեամբ փոխանորդի ընտրութիւնը ըլլայ ․ (Թէ և այս անաչառութեան՝ շատերը չեն հաւատար) ։

Հասարակութեան մտադրութիւնը բոլորովին այս ըլլալու ընտրութեան վրայ է , ամէն մարդ մանաւանդ գործաւոր պաշտօնատարները կուզեն որ իրենց կողմնական փոխանորդներ ընտրուին ․ որ խորհրդարանը նորէն բացուելուն , ինչպէս որ յայտնի է մեծ մասին հաւանութեամբ կըլլայ ամէն բան , իրենց կողմնական ըլլան մեծ մասը ։

Թէպէտ այս ամէն հանգիրը դործքի կը գնեն , բայց շատ երևելի է խորհրդարանին նորէն բացուելուն մեծ մասին հաւանութիւնը չահիլը ։ Թէ որ չի շահին՝ այն ժամանակը պարտաւորելու են պաշտօնէն հրաժարուելու , որ գործերուն և ժողովրդին բարերաստութեան վնասակար ըլլալու է ։

Գօլէթթին կողմը որ Փռանկքայ կողմնակ հակամէտ է , օրէ օր յառաջ կերթայ և յանդամ կը սկսին Սոֆիօ քորտաթօն , որ իրենց մէջէն ալ քաղաքան խոհական մարդիկ կան , գործաւոր պաշտօնատար չի բնտրելուն ․ իսկ Գօլէթթին մէջը լսմնը չի խօսիր ․ չի դանդաղիր այս եղածներէն ․ և շարունակ Ռնդէօ քորտաթօյին ըրածներուն կը նայի ․ որուն հետ ալ Նաւարինի երեսփոխն յառաջ յաճախ խորհուրդ կընեն ․

Սմանք կը կարծեն թէ գործաւոր պաշտօնատարներուն մէջ այս ալ մտնալու է ․ բայց հաւանական չերևար ․ վասն զի յառաջ որ չի մտաւ՝ հիմայ ալ չի մտնար ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիքէօյ փարիզին օրագրոյն մէջ հետևեալ տողը պատմութիւնն կը կարդացուի ծառայի մը աղաշութեան վրայ ․

Քանի մ' օրէ այ որ Պոյիօ բնակող տիկին մը իրեն ծառայելու համար երիտասարդ պաշտօնեայ մ' կը փորձէ , որուն հաւատարմութեան վրայ երաշխաւորներ կըլլան , միայն ոչ համեմատութեան ․ գլխաւոր բանն հաւատարմութիւնն է կըսէ տիկինը՝ և միւս հարկաւոր բաներն ալ կը սորվեցընեմ ․

Նոյն ժամանակին տիկինը իր հետևանքով երեւ բարեկամաց այցելութեան երթալու , և երբ տանն կասը հեծու՝ մտքն եկաւ այցելութեան թուղթերը որ վառարանին վրայ մոռցեր էր ․ Ֆէրտին կըսէ , 'ի դէպէ իմ ․․․ թուղթերս մոռցեր եմ , գնա շուտով բեր ինծ և քո գրպանիդ մէջ դիր ։ Ֆէրտին կերթայ կուգէն և կը կատարէ տիկինին հրամանը և դարձեալ կառքին վրայ կելլայ եարի կողմը կը նստի ․ Այցելութիւն կընեն ․ և ամէն մէկ տան սպասաւորը չէին գտնուեր , տիկինը Ֆէրտէ կամ երկերկու թուղթ բաժ ասկորութեան տալ կուտար ․

Սերջին այցելութեան , տիկինը բաւ իր ծառային ․ Ֆէրտէն այս անգամ երեք թուղթ տուր ․ անկարելի բան է կըսէ տիկին , վասն զի երկու հատ միայն մնաց , Թիրէջէն՝ միակին և փիքէ խոխմանիրը ։

փախաւ ․ վաղվըցին եսեւէն բանելու , բայց մաքր ծախմը գտաւ՝ և այն տեղ մնաց ։ Խոստովանեց ալ իրենց ներս մտաւ ․ և հարցուց թէ ուր է մաքը ։ Տէր Թագաւոր բացաց մարդը ․ կինս գիս չարչարեց ամանկն մէջի եղածը հասկընալու համար ․ սակայն և բացի սկսանալ , մէջի մաքն ալ փախաւ ։

Հա ․ հա ․ բայց Թագաւորը ․ կըսէր թէ , եթէ Աղամին տեղը ըլլայիր նէ Եւային աստուածը բերելու չեր հետաքրքիր և օրինակով ըլլալուն համար ․ պէտք էր որ քու խոստմունքդ գոնէ միտքդ բերէիր ։ Եւ դուն ալ չար կին , ամէն տեսակ պատուական բաները ունէիր և կը վայելէիր Եւայի պէս ․ և անոնք քաղաքան չեղան քիչի արդեօք , որ իմ՝ արգելած ամանիս ալ ուզեցիր տանելու ։ Երթք , Թշուառականներ ․ գնացէք դարձեալ աշխատելու նոյն ձեր առաջին անտառին մէջ ․ և մէյմն ալ Աղամին յանցանքը չի գտնար , և ոչ Եւային ալ գանգատ ընէք ․ որովհետև նոյն խենթութիւնը դուք ալ ըրիք ։

Խոստովանեալ ի Պատրիարքին

Կոստանդնուպոլսոյ ․․․

Ահ տասնավար ծառայս կըսէ տիկինը , այցելութեան թուղթերուն տեղը՝ խաղալու թուղթին փոքրիկ պատրաստ առեր և ամէն տեղ բաժներ է , պէտք է որ բոլոր այցելութիւնը նորէն սկսի ։

—Անգղիոյ մէջ եղած վերջին ժողովրդեան կըմացուի , թէ Անգղիոյ մէջ 2,116,195 ձի կան ․ ասոնցմէ առուտուրութիւնը 9,000 է ․ 1,200,000 երկրագործութեան կը գործածեն , 600,000 ը դարպասաց ձիեր են ․ և մնացեալը հասարակաց կառաց ու բեռ կրելու համար են ։

Նիւրկից ամսոյս 28 ին Հայրենասէր օրագրոյ ապրեալու իր ըլլալը յայտնի է ․ ուստի մեր ազնուամիտ ստորագրուողներուն հայրենասիրական բարեկամութիւնը կը զգուշացնէ մէջ մեր խօսքին երախտագիտութիւնը հրատարակել յայտնել ․ և միանգամայն ծանուցանել թէ որովհետև Հայրենասէր օրագրոյս գծրագրաց ամիսը չափ հրատարակուելէն արգելուելուն համար մէկ տարեկան ամբողջ թիւերը կարգաւորելու կարողութիւն տալու չէ , բայց պատուասիրաբար ստորագրուողներն՝ որոնք առաջին թիւէն սկսեալ ընդունեցին , իրաւունք ունին այն պարապ անցած 5 ամսական թիւերն պահանջելու ․ ուստի անոնց փոխարէն դեռևս ամիսներ չափ պահելն մինչև հետևեալին վերջը կը պատրաստենք հաստատելու , զանոնք , մէկ տարեկան համար եղած թիւերը լմնցնելու ․ Այսուհետև նորէն ստորագրուողները թէ որէն սկսեալ ըլլան ընդունելու , անկից մինչև հետևեալ տարին նոյն օրը՝ անոնց տարեկան կըլլայ ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զմիւռնիա 13 Մայիս ։

Բամպակ առևտուրին վրայօք գրելու նշանակելու չափ լուրեր չունինք , վասն զի շատ տեսակ ստացուքներ պակսեցան ․ և քանի մը տեսակներուն ալ նոր հունձը քաղելու բաւական ժամանակ կայ ․ սակայն ամենայնիւ այս եօթնեկիս մէջ եղած գործառնութիւնները ներքեւը կը յայտնենք ։

Բամպակ ․ քանի մը օրէն հետէ Օսմանցւոց համար գնող ասէն ․ Մըրջասպի տեսակէն գնեց թէպը 200 ղուրուշնոց ․ և Սողուճախին 2.. ղուրուշնոց ։

Դեղին ․ այս ապրանքին ընտիր տեսակ ամենևին քաղաքիս մէջ չի մնաց ․ և եղածներ վերջին ապրանք էին , որոնցմէ այս եօթնեկիս մէջ բաւական փոխառուեցաւ 11—14 ղուրուշնոց հօխայն ։

Ալայի հոռին ․ (փալամուտ) բաւական է քաղաքիս մէջ ․ բայց այս եօթնեկիս մէջ գործածութիւն չեղաւ , գինը անփոփոխ թուղթ նշանակածնուս պէս է այսինքն անդգլից առեկին զանիդարը 78—81 և թերևակին 87—.. ղուրուշնոց ։

Խաղող ․ այս տասնեկիս մէջ սկսեց այս ապրանքին նոր հասութքն գալու ․ բայց գինը ձառք չըլլալուն գինը չի որոշեցաւ ։

Չամիչ ․ խիստ է և այս եօթնեկիս մէջ քիչ փոխառուեցաւ ․ հարիւր հօխայն 110—.. ղուրուշնոց ։

Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ